

بسم الله الرحمن الرحيم

حق مال

متن:

وَأَمَّا حَقُّ الْمَالِ فَاَنْ لَا تَأْخُذَهُ إِلَّا مِنْ حِلِّهِ وَلَا تُنْفِقَهُ إِلَّا فِي حِلِّهِ وَلَا تُحَرِّفَهُ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَلَا تَصْرِفَهُ عَنْ حَقَائِقِهِ وَلَا تَجْعَلَهُ إِذَا كَانَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ وَسَبِيًّا إِلَى اللَّهِ وَلَا تُؤْتِرَ بِهِ عَلَى نَفْسِكَ مَنْ لَعَلَّهُ لَا يَحْمَدُكَ وَبِالْحَرِيِّ أَنْ لَا يُحْسِنَ خِلَافَتَهُ فِي تَرْكِتِكَ وَلَا يَعْمَلَ فِيهِ بِطَاعَةِ رَبِّكَ فَتَكُونَ مُعِينًا لَهُ عَلَى ذَلِكَ أَوْ بِمَا أَحَدَثَ فِي مَالِكَ أَحْسَنَ نَظْرًا لِنَفْسِهِ فَيَعْمَلَ بِطَاعَةِ رَبِّهِ فَيَذْهَبَ بِالْغَنِيمَةِ وَتَبَوَّءَ بِالْإِثْمِ وَالْحُسْرَةَ وَالنَّدَامَةَ مَعَ التَّبِعَةِ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

ترجمه:

و اما حق دارایی این است که آن را جز از راه حلال به دست نیاوری و جز به راه حلالش صرف نکنی و آن را بیجا خرج نکنی و از راههای درستش به نادرست منتقل نسازی و چون خداوندش داده است جز در راه خدا و آنچه وسیله نزدیکی به خداست قرارش ندهی و در صورتی که خود بدان نیاز داری به کسی که بسا از تو سپاسگزاری (هم) نکند (بیهوده اش) ندهی، و سزاست که آن را به بهای ترک طاعت پروردگارت، پس از خود، به میراث نهدی که به وارث کمک کرده باشی تا در راه طاعت پروردگارش بهتر از تو آن مال را به مصرف رساند و بهره نهایی آن را ببرد و بار گناه و افسوس و پشیمانی با پیامدهایش بر دوش تو بماند. و لا قوة الا بالله (و نیرویی نیست جز به خداوند).

ثواب های مربوط به حق مال

نمایه: زکات مال، مال حلال، دست رنج

تمرین: با توجه به روایات زیر اعمالی که مربوط به حق مال است و برای آن ثواب ذکر شده به همراه میزان ثواب آن را بنویسید و ارسال نمایید.

| شماره | متن روایت | ترجمه روایت | منبع |
|-------|---|---|---|
| ۱ | قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ثَلَاثَةٌ يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ إِمَامٌ عَادِلٌ وَ تَاجِرٌ صَدُوقٌ وَ شَيْخٌ أَفْنَى عُمْرَهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ. | امام صادق علیه السلام فرمودند: خداوند سه کس را بدون حساب وارد بهشت می کند: امام عادل، و تاجر راستگوی، و سالخورده ای | ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۳۳ |

| | | | |
|---|--|---|---|
| | که عمر خود را در طاعت خدا سپری نموده است. | | |
| ۲ | قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: الْعِبَادَةُ سَبْعُونَ جُزْءًا أَفْضَلُهَا جُزْءًا طَلَبُ الْحَلَالِ. | رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: عبادت (خداوندی) دارای هفتاد جزء است، و کسب حلال، برترین جزء آن بشمار می‌رود. | ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۸۰ |
| ۳ | قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يُحِبُّ جَمْعَ الْمَالِ مِنْ حَلَالٍ فَيَكُفَّ بِهِ وَجْهَهُ وَيَقْضِي بِهِ دَيْنَهُ. مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا اسْتِغْنَاءً عَنِ النَّاسِ وَتَعْطُفًا عَلَى الْجَارِ لَقِيَ اللَّهَ وَوَجْهَهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ. | عمرو بن جمیع می‌گوید که: از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمود: خیری نیست در کسی که دوست نداشته باشد مال را از راه حلال فراهم آورد تا آبروی خود را حفظ و بدهی خود را پرداخت کند. در حدیث دیگر آمده است: کسی که دنیا را برای بی‌نیازی از مردم و نیکی به همسایه طلب کند، خدا را در روز قیامت با چهره‌ای (فروزان) چون ماه شب چهاردهم ملاقات خواهد کرد. | ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۸۰ |
| ۴ | قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَسْبَغَ وُضُوءَهُ وَأَحْسَنَ صَلَاتَهُ وَآدَى زَكَاةَ مَالِهِ وَكَفَّ غَضَبَهُ وَسَجَنَ لِسَانَهُ وَاسْتَغْفَرَ لِدُنْبِهِ وَآدَى النَّصِيحَةَ لِأَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّهِ ص فَقَدْ اسْتَكْمَلَ حَقَائِقَ الْإِيمَانِ وَابْوَابُ الْجَنَّةِ مَفْتُوحَةٌ لَهُ. | رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: هر کس به بهترین وجه (با طراوت و شادابی) وضو بسازد، نمازش را نیکو بخواند، زکات مالش را بپردازد، آتش خشم خود را فرونشاند، زبانش را (از گناه و سخنان بیهوده) باز دارد، از گناهانش استغفار نماید، و خیر خواه اهل بیت پیامبر خود باشد، به تحقیق که حقایق ایمانی در او به کمال (و به | ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۲۶ |

| | | | |
|---|--|--|--|
| | منصه ظهور و بروز) رسیده و درهای بهشت بر روی او باز است. | | |
| ۵ | رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: کسی که به مؤمنی قرض بدهد و صبر کند تا وضع مالیش خوب شود، آن مال پاك خواهد ماند، و فرشتگان بر قرض دهنده درود می فرستند تا زمانی که قرض گیرنده قرض خود را ادا کند. | قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَقْرَضَ مُؤْمِنًا قَرْضًا يَنْتَظِرُ بِهِ مَيْسُورَهُ كَانَ مَالُهُ فِي زَكَاةٍ وَكَانَ هُوَ فِي صَلَاةٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ حَتَّى يُؤَدِّيَهُ إِلَيْهِ. | |
| ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۳۸ | امام صادق علیه السلام فرمودند: هیچ مسلمانی نیست که برای رضای خدا به مسلمان دیگری قرض بدهد مگر آنکه تا زمانی که آن مال به او باز گردد خداوند هر روز پاداش صدقه دادن مال را به نام او ثبت می کند. | قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ أَقْرَضَ مُسْلِمًا قَرْضًا يُرِيدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا اخْتَسِبَ لَهُ أَجْرُهَا بِحِسَابِ الصَّدَقَةِ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْهِ. | |
| نهج الفصاحه، ص ۷۱۰ | رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: کسی نیست که به دنبال کسب حلال نرود مگر این که خداوند او را به حرام مبتلا می کند. | قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ عَبْدٍ اسْتَحْيَا مِنَ الْحَلَالِ إِلَّا ابْتَلَاهُ اللَّهُ بِالْحَرَامِ. | |
| امالی مفید، ص ۱۷۲ امالی طوسی، ص ۱۹۳ | امام صادق علیه السلام فرمودند: طلب روزی حلال را رها نکن زیرا که کمک کار دین توست | قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا تَدَعْ طَلَبَ الرِّزْقِ مِنْ حِلِّهِ فَإِنَّهُ عَوْنٌ لَكَ عَلَى دِينِكَ. | |
| جامع الأخبار (للشعيري)، ص: ۱۳۹ | رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: کسی که از حاصل دست رنج | قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَكَلَ مِنْ كَدِّ يَدِهِ مَرَّةً عَلَى الصِّرَاطِ كَالْبُرْقِ الْخَاطِفِ. | |

| | | | |
|--------------------------------------|--|--|--|
| | خودش بخورد از پل صراط همانند برق جهنده عبور می کند. | | |
| جامع الأخبار (للشعيري)، ص: ۱۳۹ | رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: کسی که از حاصل دست رنج خودش مال حلال بخورد همه درهای بهشت به روی او باز می شود تا از هر دری که می خواهد وارد بهشت شود. | قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَكَلَ مِنْ كَدِّ يَدِهِ حَلَالًا فَتُخَّحَ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ. | |
| جامع الأخبار (للشعيري)، ص: ۱۳۹ | رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: کسی که از حاصل دست رنج خودش بخورد خداوند با نگاه رحیمانه به او نگاه کرده و هرگز او را عذاب نمی کند. | قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَكَلَ مِنْ كَدِّ يَدِهِ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِالرَّحْمَةِ ثُمَّ لَا يُعَذِّبُهُ أَبَدًا. | |
| جامع الاخبار، ص ۱۳۹ | رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: کسی که از حاصل دست رنج خودش بخورد در روز قیامت در زمره انبیاء به حساب آمده و پاداش انبیاء را به او می دهند. | قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَكَلَ مِنْ كَدِّ يَدِهِ كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي عِدَادِ الْأَنْبِيَاءِ وَيَأْخُذُ ثَوَابَ الْأَنْبِيَاءِ. | |
| جامع الاخبار، ص ۱۳۹ | رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: هر کس شب را خسته از طلب حلال به روز برساند، آمرزیده است. | قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ بَاتَ كَالًّا مِنْ طَلَبِ الْحَلَالِ بَاتَ مَغْفُورًا. | |